

10. CONCLUSIONS MOLT BREUS

Ja hem vist el que havia succeït en aquests primers anys del finançament estatutari que hem designat com a període provisional. Hem vist, em sembla, que no ha anat massa bé, i que hi havia pensada una política restrictiva des del primer dia, que ens portà, a poc a poc, a una asfíxia financera. A partir de l'any 85, segons l'Estatut i la LOFCA, entrem en el període definitiu, que exigeix un canvi total d'òptica. L'exigeix perquè la Llei així ho diu i perquè l'essència financera de l'Estatut és que el finançament a base de calcular el cost efectiu s'ha d'abandonar, perquè des del primer dia es va considerar restrictiu i només el vàrem acceptar com a mecanisme de transició. En segon lloc, perquè està clar que per aquella via, com tots havíem previst, el finançament de les autonomies en general i de la catalana en particular ens resulta insuficient.

La nova etapa, basada en la Constitució i basada en les tècniques del Dret Comparat, ha d'emprendre una orientació totalment nova. Molt important, em sembla, és que la negociació es desenvolupi en un clima psicològic nou. Tota negociació té quelcom de partida de poquer, i em temo que les incidències fins ara de les negociacions hagudes ens situen en posició psicològica de perdedors. Tenim una majoria absoluta al Parlament per als pròxims anys que ens hauria de permetre canviar d'escenari. Si no ho fem així, tornaran les coses a anar malament. Pensem, però, que si les noves valoracions van malament ara hi aniran d'una manera definitiva ja que no farem càlculs per una etapa transitòria en el temps i vista

l'actitud de Madrid que no crec previsible que canviï, tot el que ens perjudiqui quedarà consolidat per sempre.

Per altra banda no crec que haguem d'inventar gaires coses. Escriure sobre la nova metodologia representa un nou llibre. Potser l'escriuré algun dia. Ara, no. De totes maneres crec que algunes consideracions generals poden ser útils.

1. Hem de negociar amb realisme però també amb valentia. No hem de tenir presses. Com que no hi ha eleccions a la vista no ens hem de deixar influir per dificultats de Tresoreria. Hem d'utilitzar totes les possibilitats legals en defensa, sense pudor, dels nostres interessos, que molt sovint coincideixen amb els de la nació espanyola que no s'ha de confondre amb l'Estat centralista espanyol.

2. Hem de defensar la tècnica del percentatge sobre els ingressos de l'Estat, que és potser la més neutra i més moderna com a fórmula per assignar diners a les comunitats autònomes. Cal advertir que el percentatge sobre el total dels ingressos de l'Estat és el que convé, ja que aquests augmenten d'una manera estable. El percentatge sobre un impost determinat pot donar resultats imprevisibles a l'alça i a la baixa, i la Generalitat no es pot exposar a veure disminuir els seus ingressos en un any determinat.

3. Hem de repescar el debat autonòmic sobre la matèria, per recordar que l'etapa definitiva de la financiació de les autonomies, pretenia deslligar-se del cost dels serveis (etapa transitòria) i entrar en una fórmula de càlcul objectiva que un cop negociada permetés funcionar de manera automàtica sense polèmiques constants, entrant per la via del que jo en dic l'autonomisme neutral. Vist que no crec possible obtenir la fórmula basca no hi penso massa, però recordo que la Constitució ens dóna dret a cobrar per càpita, almenys tant com els que més.

4. El conjunt de la financiació de les autonomies ha de donar en aquestes la possibilitat de poder determinar lliurement (sense més limitacions que les que derivin de la pressió fiscal i dels mercats financers) el volum global dels nostres recursos i sobretot l'estructura de la nostra despesa pública.

5. L'Estat espanyol ha de decidir si vol, o no, complir amb la Constitució en matèria autonòmica i en cas afirmatiu s'ha de conformar que al final del procés les autonomies i ajuntaments controlin entre el 40 i el 50 per cent de la total despesa pública d'Espanya, tal com passa als estats descentralitzats.

6. S'ha de vetllar tot l'aparell d'execució dels acords assolits perquè l'experiència ens demostra que els principis moren a mans dels buròcrates centralistes a l'hora de dur-los a terme.

7. Com que es tracta d'assolir una solució tècnicament correcta caldria assistir-se d'experts nord-americans que són els únics que tenen verdadera experiència teòrica i pràctica del federalisme fiscal i fugiria de sistemes aigualits i poc definits com l'alemany. Aquests «experts» no podrien ser acusats ni de «victimisme» per exemple, ni de centralisme, ja que estarien fora del joc polític.

8. Tindria present que les forces centralistes sempre presents voldran retallar la nostra financiació, bo i evitant l'acusació de centralisme que saben coincideix bastant amb la d'autoritarisme, aprofitant qualsevol ocasió. La primera serà el nostre ingrés al Mercat Comú que, amb el pretext que obligarà a reordenar el sistema fiscal espanyol, donarà ocasió de retallar la nostra financiació.

Aquí acaba aquest llibre i amb ell una etapa i en comença una altra. Espero que els autonomistes de tota Espanya i concretament els catalans, tindrem més sort.